

Aleg 1062

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kreowania nowego Sądu powiatowego
w Łomnej.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Komisyi prawniczej o wniosku p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Łomnej (pow. Turka) powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 26. września 1910 następującą uchwałę:
„Wniosek p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia Sądu powiatowego w Łomnej (pow. Turka) odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwie rychłego zdania sprawy“.

Wnioskodawca uzasadniając swe żądanie oznajmił na poparcie swego wniosku, że miasteczko Łomna, posiadające dość ożywiony ruch handlowy, leży w północnej części jednego z najrozleglejszych powiatów sądowych, to jest w powiecie turczańskim a łącznie z okolicznymi gminami, które po przeszło 30 km są oddalone od Turki, nadaje się bardzo do kreowania tamże osobnego Sądu.

Wydział krajowy wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, wezwał Wydział powiatowy w Turce, ażeby przeprowadził dokładne dochodzenia w tej sprawie, a przedewszystkiem stwierdził, które gminy, przysiółki i obszary dworskie mają wchodzić w skład projektowanego Sądu w Łomnej.

Następnie miał poleczone Wydział powiatowy przedłożyć cały materiał swej Radzie powiatowej dla wydania opinii w tej sprawie i powzięcia uchwały.

Wydział powiatowy postępując za wskazówkami Wydziału krajowego użył przedewszystkiem uchwałę Rady powiatowej w Turce, która w dniu 23. listopada 1910 oświadczyła się jednogłośnie za wcieleniem następujących 16-tu gmin i znajdujących się tam obszarów dworskich do okręgu nowo utworzyć się mającego c. k. Sądu powiatowego w Łomnej a mianowicie:

1. Berezek, 2. Boberka, 3. Chaszczów, 4. Dniestrzyk dębowy, 5. Dniestrzyk hołowiecki, 6. Dydiowa, 7. Gwoździec, 8. Lipie, 9. Łokieć, 10. Łomna, 11. Łopuszanka lechnowa, 12. Michnowiec, 13. Rypiany, 14. Szandrowiec, 15. Smereczka, 16. Żukotyn.

Od powyższych zwierzchności gminnych zażądał Wydział powiatowy formalnych uchwał, od obszarów dworskich zaś deklaracyi, że pragną wejść w skład nowo utworzyć się mającego Sądu.

Z przedłożonych uchwał i deklaracyi okazuje się, że tylko cztery gminy i cztery obszary dworskie a mianowicie Łopuszanka lechnowa, Michnowiec, Smereczka i Szandrowiec i obszary dworskie w Dydiowy, w Łokciu, w Gwoźdzczu, w Smereczce nie życzą sobie wejść w skład nowego Sądu w Łomnej. Niechętne nowemu

okręgowi cztery gminy liczą na to, że będą przydzielone do bliżej leżącego a istniejącego już Sądu powiatowego w Lutowiskach.

Ponadto Wydział powiatowy popierający usilnie powstanie nowego Sądu w powiecie, sporządził dokładny plan sytuacyjny proponowanego Sądu — podał obszar tych gmin wraz z obszarami dworskimi i ilość ludności oraz wykazał odległości gmin od przyszłego Sądu w Łomnej, jakoteż od dotychczasowej siedziby sądu w Turce, jako uwidacznia poniżej umieszczony wykaz:

Wykaz gmin poniżej wymienionych z podaniem ilości ludności, obszaru i odległości od Łomny i od Turki nad Stryjem.

L.p.	Nazwa gminy	Ilość ludności	Obszar			Odległość od Łomny	Odległość od Turki	U w a g a
			ha	a	m ²			
1	Bereżek . . .	277	293	.	.	1·5 km	17·— km	z podanego obszaru przypada 1.110 ha na obszar dworski
2	Boberka . . .	1.594	2.563	.	.	7·5 "	24·5 "	
3	Chaszców . . .	822	1.354	.	.	4·5 "	27·5 "	
4	Dniestrzyk dębowy . . .	635	738	.	.	6·5 "	19·— "	z podanego obszaru przypada 1 652 ha na obszar dworski
5	Dniestrzyk hołowiecki . . .	643	904	.	.	3·5 "	23·5 "	
6	Dydiowa . . .	1.007	2.770	.	.	15·— "	32·— "	
7	Gwoździec . . .	688	1.169	.	.	14·— "	28·— "	z podanego obszaru przypada 206 ha na obszar dworski
8	Lipie . . .	517	935	.	.	15·— "	36·— "	
9	Łokieć . . .	655	921	.	.	18·— "	33·— "	
10	Łomna . . .	2.144	2.828	.	.	.	21·— "	dtto 322 ha
11	Łopuszanka lechnowa . . .	533	1.033	.	.	7·5 "	30·5 "	" 125 ha
12	Michniowiec . . .	1.052	1.593	.	.	11·— "	34·— "	
13	Rypiany . . .	836	1.243	.	.	7·5 "	24·— "	
14	Smereczka . . .	583	682	.	.	9·5 "	25·— "	" 371 ha
15	Szandrowiec . . .	1.072	1.843	.	.	15·— "	17·— "	
16	Żukotyń . . .	942	1.146	.	.	4·— "	18·— "	

Tak uzupełniony materiał swego dochodzenia przedłożył Wydział powiatowy do dalszego zarządzenia Wydziałowi krajowemu.

Prezydyum c. k. krajowego Sądu wyższego we Lwowie, któremu do wydania opinii cały materiał wraz ze sprawozdaniem Wydziału powiatowego w Turce odstąpionym został, oznajmiło odezwą swą z dnia 22. kwietnia 1912 Prez. 11.446

że c. k. Sąd krajowy wyższy na podstawie powziętej w tym przedmiocie uchwały plenarnej, bacząc na geograficzne położenie części północno-zachodniej powiatu

sądowego turczańskiego, której ośrodkiem jest miejscowość Łomna okolona gminami: Bereżek, Boberka, Chaszczów, Dniestrzyk dębowy, Dniestrzyk hołowiecki, Dydiowa, Gwoździec, Lipie, Łokieć, Łopuszanka lechnowa, Michniowiec, Rypiany, Smereczka, Szandrowiec, Wołcze i Żukotyń, utworzenie oddzielnego sądu powiatowego dla tej właśnie przestrzeni kraju z siedzibą w Łomnie uważa jako pożądane dla ludności poszukującej pomocy i opieki sądu.

Znaczne bowiem oddalenie wymienionych już gmin z ludnością 16.714 dusz wynoszącą, od siedziby sądu (15—36 km), które ze względu na teren wybitnie górski już zwyczajną komunikację pieszą i wozową poważnie utrudnia, wywołuje z natury rzeczy w długich miesiącach zimowych jak i w okresie roztopów wiosennych tak znaczny nakład czasu i kosztów w razach potrzeby udawania się do sądu, że według opinii plenarnego senatu Trybunału samborskiego, ludność tych okolic, utrzymująca się więcej z zaroku jak z dochodów z nieurodzajnej roli, woli się niejednokrotnie wyrzec dochodzenia swych słusznych nawet pretensyi, aniżeli narażać się na ponoszenie tak niestosunkowych a niepowrotnych z reguły wydatków. Sąd krajowy wyższy nie zamierza jednak zdaniem tem przesądzać kwestyi, czy utworzenie sądu powiatowego w Łomnie nie natrafi na przeszkody natury finansowej, które w pewnym względzie łączą się i z wymogami administracji sądowej.

Sprawozdanie bowiem Naczelnictwa c. k. Sądu powiatowego turczańskiego zaznacza z wielkim naciskiem, że miejscowość Łomna jest zwykłą wioską górską, o stromych skałach, pozbawioną budynków mieszkalnych i zbyt oddaloną od śródownisk handlowych i przemysłowych, a i korzystnej zmiany w tym względzie — zdaniem sądu powiatowego — spodziewać się nie można.

Istnieje tam tylko jeden większy budynek klasztoru Sióstr Św. Rodziny Maryi z ubikacyami zakładu wychowawczego żeńskiego, zaledwie na potrzeby zakładu wystarczającymi.

Naczelnictwo sądu wysnuwa stąd wniosek, że nietylko Sąd nie znalazłby umieszczenia w inny sposób, jak wybudowaniem przez Skarb Państwa odpowiedniego budynku dla Sądu, a także i dla urzędu podatkowego, ale i personal sądowy musiałby się mieścić w mieszkaniach lichych a drogich.

Gminę Łomna uważa Naczelnictwo za zbyt ubogą, aby do kosztów budowy sądu mogła się znacznieszą przyczynić kwotą, a na poparcie tego twierdzenia przytacza fakt, że przed rokiem na cele odbywania roków sądowych w Łomnie, od szeregu lat zaprowadzonych, jak i dla pomieszczenia kancelaryi gminnej wystawiła małą chatkę glinianą o jednej izbie, ponieważ na lepszy budynek zdobyć się nie mogła.

Są to wprawdzie okoliczności, których bliższe zbadanie należeć będzie w danym razie także do innych władz i kwestyi utworzenia sądu głównie ze stanowiska słusznych wymagań i potrzeb ludności oceniać się mającej oczywiście nie przesądza, w każdym jednak razie zasługują one na podniesienie także z tego względu, że umieszczanie sądów niejednokrotnie koniecznością wywołane w miejscowościach o warunkach zbyt niekorzystnych, wywołuje, jak poucza doświadczenie, nader częstą zmianę w personalu sądowym i zniechęcenie wśród personalu sądowego, co oczywiście w sposób ujemny nader wpływa na tok agendy sądowej, która zwłaszcza wobec ustawodawstwa nowoczesnego i coraz wydatniejszego rozwijania działalności sądu w zakresie jurysdykcji niespornej, w szczególności w sprawach opiekuńczych wymaga pewnej ciągłości, aby mogła w całej pełni się uwydatnić i pożądane przynieść owoce.

Gdy zatem miarodajne czynniki i władze oświadczyły się za otwarciem nowego sądu w Łomnej, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi tę sprawę z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności ludności należałoby otworzyć nowy Sąd powiatowy z siedzibą w Łomnej, do którego okręgu przydzielone by być mogły gminy i obszary dworskie: Bereżek, Boberka, Chaszczów, Dniestrzyk dębowy, Dniestrzyk hołowecki, Dydiowa, Gwoździec, Lipie, Łokieć, Łomna, Łopuszanka lechnowa, Michnowiec, Rypiany, Szandrowiec, Smereczka i Żukotyn.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Jan Kiweluk w. r.

Członek Wydział krajowego.